

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย	: พระมหาประชา ปภากร (เสี่ยมแหลม)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาพระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูจิรธรรมธัช, ผศ. (พิเศษ), ดร., ป.ธ.๔, พธ.บ. (พระพุทธศาสนา), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), Ph.D. (Buddhist Studies) : ผศ.ดร. เจษฎา มุลยาพอ, พธ.บ. (ศาสนา), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพและหลักพุทธธรรมในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในสังคมไทยปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุหมายถึงผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ได้รับประโยชน์สุข ตั้งแต่ขั้นต้นในการลงมือปฏิบัติ ได้แก่ หลักไตรลักษณ์ เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ คือให้ยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ ยอมรับกับทุกสิ่งที่เกิดขึ้น โดยยึดถือปฏิบัติตามหลักพุทธธรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีอายุยืน สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี หลักความไม่ประมาท ทำให้ไม่ประมาทในทรัพย์สินใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์ ทำให้ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น และหลักบุญกิริยาวัตถุ เป็นหลักธรรมคำสอนที่ประยุกต์ให้เหมาะสม

สภาพและปัญหาการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลหนองหลัก อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ปัญหาด้านร่างกายที่มีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุที่พบมากที่สุด คือ ที่เป็นไปตามความเสื่อมของร่างกาย การใช้ร่างกายทำงานมากเกินไป รับประทานอาหารตามใจตนเอง และโรคประจำตัว ปัญหาด้านจิตใจและอารมณ์ บางคนกลัวการถูกทอดทิ้ง กลัวการอยู่คนเดียว บางคนเป็นโรคซึมเศร้า ทำใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ ปัญหาด้านครอบครัวและสังคม ผู้ที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมน้อย บางคนมีปัญหาทางครอบครัว เป็นตัวแทนของลูกหลานที่ไปทำงานดูแลบ้านทุกอย่างแทน บางคนเจ็บป่วยไปร่วมกิจกรรมของสังคมไม่ได้ ด้านครอบครัวเกิดความขัดแย้งที่ไม่เข้าใจกันระหว่างลูกหลานกับผู้สูงอายุ

การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมสำหรับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในตำบลหนองหลัก อำเภอยะยวณ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความสุขตามหลักพุทธธรรมไม่ได้มุ่งเพียงแค่ให้มนุษย์มีความสุขต่อสุขภาพเท่านั้น แต่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม นำหลักพุทธธรรมที่ตนยึดถือปฏิบัติในวิถีชีวิตมาส่งเสริมและแก้ปัญหาด้านร่างกาย เพื่อขัดเกลากิเลสของตนเอง พยายามบำเพ็ญความดีเพื่อควบคุมรักษาความประพฤติทุกด้านที่มีอยู่ในตัว ป้องกันมิให้ทำความชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความสุขในปัจจุบันและหลังจากละโลกนี้ไปแล้ว โดยการใช้ปฏิบัติ ดังนี้ ๑. การแก้ปัญหาด้านร่างกาย ยอมรับความจริงกับสิ่งที่เกิดขึ้นทุกคนต้องเป็นเช่นนี้ ไม่ใช่เราคนเดียวที่เป็นเชื่อในกฎแห่งกรรมทำดีได้รับผลดีทำชั่วได้รับผลชั่วไม่ประมาณทอดทนปล่อยวาง ๒. การแก้ปัญหาด้านจิตใจและอารมณ์รักษาศีลฟังธรรมอดทนอดกลั้นลดความโกรธ ความโลภ เจริญสติ ฟังธรรมช่วยเหลือสังคม ๓. การแก้ปัญหาด้านสังคมและครอบครัว มองโลกในแง่ดี เข้าใจ เห็นใจ ให้เกียรติ ไม่ใส่ร้ายหลักเลี่ยงปัญหาการขัดแย้ง ให้ทานช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อจุนเจือกัน ยินดีกับการทำความดีของผู้อื่นเคารพในความดีของเพื่อนและของครอบครัว และ ๔. การแก้ปัญหา ด้านเศรษฐกิจและรายได้ ไม่ประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น รู้จักประมาณตน ทำตนให้เป็นคนเลี้ยงง่าย

Thesis Title : An Application of the Principle of Buddha-Dhamma of the Aging People in the Territory of Chaiwan District, Udonthani Province

Researcher : Phrama Pracha Pabhākaro (Siamlaem)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakru Jiradhammathach, Asst. Prof. Dr., Pali IV, B.A. (Buddhist Studies), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Asst. Prof. Dr. Jesada Munyapho, B.A. (Religion), M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Buddhist Studies)

Date of Graduation : March, 11, 2017

Abstract

The purposes of this research were; 1) to look after the physical health and the principle of Dhamma in taking care of the aging people's mental health in the modern society 2) to study the situations and problems in taking care of the aging people in the territory of Nonglak Sub-district, Chaiwan District, Udonthani Province and 3) the guideline in application of Dhamma to take care of the aging people's health in the territory of Nonglak Sub-district, Chaiwan District, Udonthani Province. This research was the qualitative research by studying the data from the documents and field study in order to collect the data from interviewing.

The results of research were found that the aging people mean people who are sixty years old up. The principle of Dhamma that is an appropriate for the aging people will be applied to proceed their lives for the benefits of happiness from the beginning. The principle of the Three Characteristics related to take care of the aging people's mental health must be accepted as the reality that occur in both positive and negative sides and accepted for the unhappiness that occurs by practicing the principle of Buddhaddhamma in order to prolong the aging people's lives. The physical and mental health are good and appropriate with the periods of lives. The earnestness results in the earnestness in the properties because people who have a lot of property become to be poor people, not to look down upon the others. The way of making merit is the Buddha's teaching should be applied in the proper way.

An application of the principle of Dhamma in taking care of the aging people's mental health in Nonglak Sub-district, Chaiwan District, Udonthani Province was found that the happiness in accordance with the Dhamma principle not only aims at the mental health but also realizes of the impact that will occur accordingly towards oneself, family, society and environment. Even the material happiness is important for proceeding the lives, but the life should not be fallen into the material slave or to let the mind get along with the defilements and the importance should be given to the mental happiness without assistance of the outside materials. The happiness, especially, results from studying the reality and understanding the legality of life including the happiness occurring the faith, rapture in making merit and the public assistance. The life consisting of wholesome will result in the happiness for oneself and the others, even the life is short, but it is better than the long life by accumulating the unwholesome viz: to be full of unhappiness. The application of Dhamma that individuals hold in their lives should be done in order to enhance and solve the physical problem to refine the defilements and try to do good in order to control the behavior in oneself and to avoid doing bad for the modern happiness and the hereafter by practicing as follows:

1. To solve the physical problems by accepting that everybody must face the things as they are, not only anyone who believe in the Law of Kamma, that is, to do good receives goodness, to do bad, receive badness, earnestness and patient.

2. To solve the mental problems and emotions by observing precepts, listening to Dhamma, endurance, reducing the hatred, greed, development of mindfulness and social assistance.

3. To solve the social and family problems by looking at something from an optimistic point of view, understanding, sympathy, not to defame, to avoid , the conflict, donation, assistance each other, charitable, satisfaction with doing goodness of the others and to respect the goodness of friends and family.

4. To solve the economics and earnings by earnestness in paying their property, to proceed life in sufficient way, to pay in the right way, contentment and to live with the simple life.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาของ พระครูจิรธรรมธัช, ผศ. (พิเศษ), ดร., ผศ.ดร.เจษฎา มุลยาพอ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ที่สุดและ อาจารย์ ดร.บุญส่ง สิ้นธนนอก ที่ช่วยแปลบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ขออนุโมทนาและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามรูปแบบของงานวิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิทยาเขตขอนแก่น ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยผู้วิจัย ขอขอบคุณและขออนุโมทนา

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้วิจัย ขอขอบคุณพระสงฆ์สามเณร และขอเจริญพรขอบคุณญาติโยม ที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ญาติโยมผู้อุปถัมภ์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ พร้อมทั้งญาติโยมทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ ที่มีส่วนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยสำเร็จลงได้ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

พระมหาประชา ปภาภโร (เลี่ยมแหลม)

มีนาคม ๒๕๖๐